

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2016:66, Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor
(U2016/04280/GV)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i SOU 2016:66, Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor. Det är enligt Journalistförbundet välkommet att formerna för redovisning inom de fristående skolorna utreds och att transparensen i dessa skolor ökar. Utredningen visar dock på hur svårt det i praktiken är att få insyn i de fristående skolornas ekonomi. Det är därför enligt Journalistförbundet mycket angeläget att den utredning som presenterades 2015 om att införa offentlighetsprincipen i friskolorna genomförs i praktiken.

Möjligheterna att öka insynen i privata skolor

Det finns flera exempel i utredningen som är talande för hur svårt det är att i praktiken få insyn i friskolornas verksamhet. Ett exempel är att utredningen kommer

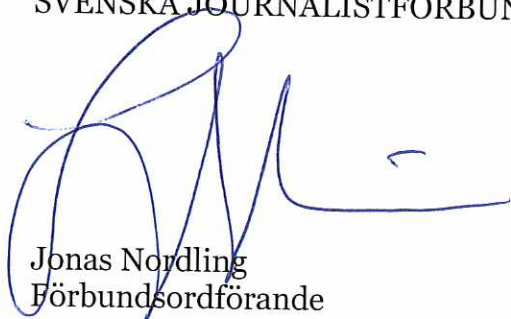
fram till att det inte är möjligt att kräva att en balansräkning på skolenhetsnivå ska presenteras.¹ Eftersom de fristående skolornas verksamhet i flera fall är organiserade i stora koncerner och huvudmännen driver flera olika skolor, blir redovisning på huvudmannanivå så generell att den inte säger något om de enskilda skolorna. Ur allmänhetens perspektiv är det av stort intresse att få reda på hur ekonomin ser ut på enhetsnivå för att till exempel kunna jämföra en kommunal skola med en privat. Utredningen föreslår att Skolverket ska ges i uppdrag att närmare utreda och besluta om formerna för den ekonomiska redovisningen. För att redovisningen ska bli användbar och relevant är det dock viktigt att den i den mån det går även innehåller information om enskilda skolor. Journalistförbundet tycker därför att det vore bra om Skolverket skulle samla in och redovisa den typen av information som framgår av figur 4.2 (sid 124) i utredningen på enhetsnivå.

Ett annat exempel på hur svårt det är att översätta de kommunala ekonomiska förhållandena till friskolornas visar frågan om skolornas administrativa kostnader. Idag ersätts dessa genom att de fristående skolorna får ett schablonbelopp. Utredningen föreslår att skolorna fortsättningsvis ska ersättas med ett belopp som motsvarar kommunens kostnader för administration. Journalistförbundet anser dock att detta kan ifrågasättas. Ett argument för privata alternativ på skolområdet är att de är mer kostnadseffektiva än kommunala skolor. De administrativa kostnaderna bör därför i vissa fall vara lägre för privata skolor än för kommunen. Den ersättning de privata skolorna får bör därför baseras på de faktiska administrativa kostnaderna som den privata skolan tidigare redovisat. Det kan dock diskuteras om det bör finnas ett tak som motsvarar kommunens faktiska kostnad för motsvarande verksamhet. Detta skulle öka insynen för allmänheten i hur stora administrativa kostnader de privata skolorna faktiskt har.

Offentlighetsprincipen i fristående skolor

Det är enligt Journalistförbundet positivt att regeringen på olika sätt ökar insynen i de privata skolorna. Ökad insyn på detta område är av stor vikt för hela samhället eftersom skolan är en sådan viktig institution. År 2015 kom en utredning som föreslår att offentlighetsprincipen införs i fristående skolor (SOU 2015:82, Ökad insyn i fristående skolor). Journalistförbundet är positivt till utredningen. Enligt Journalistförbundet bör offentlighetsprincipen införas i de fristående skolorna så snart som möjligt i syfte att öka transparensen och förutsättningarna att granska verksamheten.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande

¹ SOU 2016:66, Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor, sid 122.